

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

21 octombrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte - Petru Ursache,
Judecătorii - Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,
examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de
avocatul Marandici Nicolae în numele inculpatului Onica Vladimir, prin care se
solicită casarea sentinței Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 10 aprilie 2014
și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2015, în
cauza penală în privința lui

Onica Vladimir Valeriu, născut la
06.05.1971 originar și domiciliat în mun.
Chișinău, str. Belinski 10/2.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 23.09.2013 - 10.04.2014;

Instanța de apel: 15.05.2014 - 17.04.2015;

Instanța de recurs: 02.07.2015 - 21.10.2015.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală,
legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 10.04.2014, Onica
Vl. a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu
executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții
de conducere în sectorul economic, pe un termen de 3 ani.

A fost încasat, din contul lui Onica Vl., în beneficiul lui Baldîga A.,
prejudiciul material în sumă de 325 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, la 19.04.2012,
Onica Vl., acționând conform unui plan bine determinat de a însuși mijloacele
bănești ale altei persoane, folosindu-se de relațiile de încredere și prietenie cu
cet. Baldîga A., prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul
împrumutului bănesc pentru S.R.L „Medgaz-Service” pe care o gestionează, a
încheiat contractul de împrumut cu ultimul, primind mijloace bănești în sumă
de 325 000 lei, pentru care a eliberat dispoziția de încasare nr. 3 din 19.04.2012 a

S.R.L „Medgaz-Service”, asumându-și angajamentul de a rambursa împrumutul în termen de o lună. Încă la momentul intrării în stăpînire asupra mijloacelor bănești în sumă de 325 000 lei, inculpatul Onica Vl. avea intenția dobîndirii ilicite a acestora, prin înșelăciune și abuz de încredere, eschivîndu-se ulterior, de la executarea angajamentului asumat de a restitui mijloacele bănești primite, cauzîndu-i, astfel părții vătămate Baldîga A. daune în proporții deosebit de mari.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatului Marandici N. în numele inculpatului Onica Vl., prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri de achitare.

În argumentarea apelului, avocatul a invocat următoarele:

- în cadrul urmăririi penale și la judecarea cauzei în primă instanță, nu au fost acumulate probe pertinente, concludente și utile care ar dovedi vinovăția inculpatului Onica Vl.;

- învinuirea adusă și starea de fapt constatată de instanța de fond nu și-au găsit pe deplin confirmarea în cadrul cercetării judecătorești, iar probele administrate de instanța de judecată au fost apreciate în mod eronat;

- faptul că inculpatul Onica Vl. nu a comis infracțiunea incriminată s-a confirmat în instanța de judecată chiar prin depozițiile părții vătămate și a martorului Borodin Iv., care se contrazic între ele;

- partea vătămată nu s-a adresat în instanța civilă, dar s-a adresat direct cu cerere de pornire a urmăririi penale în privința inculpatului Onica Vl., ca prin pornirea dosarului penal să-l intimideze, punîndu-l în situația să-i achite banii pe care în realitate nu i-a primit;

- instanța de judecată, neîntemeiat, a respins afirmațiile apărării, precum că partea vătămată nu a putut menționa concret în ce valută a fost acordat împrumutul și sumele acestora, or el, Baldîga A., la urmărirea penală și în instanța de judecată, a făcut declarații contradictorii la acest fapt, mai întîi că a împrumutat suma în lei, iar mai apoi susține că i-a împrumutat în diferite valute.

4. Prin decizia Curții de Apel Chișinău, din 17.04.2015, a fost respins ca nefondat apelul declarat, fiind menținută fără modificări sentința atacată.

5. Instanța de apel a constatat că instanța de fond a făcut o justă încadrare juridică a acțiunilor inculpatului Onica Vl., încadrîndu-le în baza art. 190 alin. (5) Cod penal - *escrocherie, dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari.*

În viziunea instanței de apel, versiunea înaintată de către apărare, precum că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, deoarece Onica Vl. n-a încasat careva sume de la Baldîga A. și nu există probe care ar demonstra contrariul.

Momentul transmiterii sumei de 325 000 lei a fost confirmat prin contractul de împrumut, din 19.04.2012, semnat de Baldîga A., pe de o parte, și Onica Vl., pe de altă parte. În acest contract au fost descrise și condițiile restituirii bunurilor de către Onica Vl. (f.d. 18,19 vol. I). Conform concluziei expertizei în domeniul grafoscopiei Nr. 3739 din 30.07.2013, semnătura manuscrisă din rubrica "ЗАЕМЩИК" din contractul de la 19.04.2012 și semnătura din rubrica „Contabil Șef” de pe dispoziția de încasare Nr. 3, din 19.04.2012, sunt executate de către inculpatul Onica Vl., (f.d. 137,138).

Totodată, instanța de apel a menționat că este cert faptul că banii au fost transmiși de Baldîga A. și primiți de către Onica Vl., care ulterior nu i-a transmis, după cum a promis, în casa întreprinderii S.R.L „Medgaz-Service” și nici nu i-a restituit proprietarului în conformitate cu obligațiunile contractului.

În cazul încheierii unei astfel de tranzacții, nu sunt oportune întocmirea unor recipise, ori investigarea circumstanțelor de unde creditorul adună suma necesară transmiterii.

Astfel, instanța de apel a constatat cu certitudine că probele din dosar confirmă și intenția directă, cu scop de profit, a inculpatului, prin ce a și fost realizată latura subiectivă a escrocheriei.

Versiunea inculpatului și a apărătorului său, instanța de apel a considerat-o înaintată în scop de evitare a pedepsei de către inculpat.

De asemenea, instanța de apel a considerat că la stabilirea pedepsei, instanța de judecată a ținut cont corect de gravitatea infracțiunii săvârșite și anume de faptul că este o infracțiune calificată ca deosebit de gravă, de consecințele infracțiunii și anume existența prejudiciului nerecuperat, de persoana inculpatului, care este caracterizat pozitiv și la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află și de faptul că inculpatul Onica Vl. a fost anterior judecat, antecedentul penal fiind stins.

Instanța de fond a conchis just faptul corectării și reeducării lui Onica Vl. numai prin izolarea acestuia de societate. Temei pentru aplicarea unei alte pedepse, instanța de apel nu a avut.

6. Împotriva hotărîrilor judecătorești nominalizate a declarat recurs ordinar avocatul Marandici N. în numele inculpatului, care invocînd temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței și deciziei instanței de apel, cu dispunerea achitării lui Onica Vl. deoarece nu există faptul infracțiunii și acțiunile lui nu întrunesc elementele infracțiunii, prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

În argumentarea recursului recurentul a menționat următoarele:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel;

- între partea vătămată Baldîga A. și Onica Vl. ar fi niște relații civile și toate clauzele urmau a fi examinate în instanța de judecată în ordine civilă;

- partea vătămată nu s-a adresat în instanța civilă, dar s-a adresat direct cu cerere de pornire a urmăririi penale în privința lui Onica Vl., ca prin pornirea dosarului penal să-l intimideze, punându-l în situația să-i achite bani pe care în realitate nu i-a primit;

- decizia instanței de apel se bazează pe declarațiile părții vătămate Baldîga A. și martorului Bodorin Iv., interpretate de instanța de apel eronat și se întemeiază pe presupuneri precum că Onica Vl. a dobândit ilicit bunurile altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari;

- atât în cadrul urmăririi penale, cât și a cercetării judecătorești în prima instanță și în instanțele de apel, s-a constatat cu certitudine, că Onica Vl. nu a primit suma de 325 000 lei de la Baldîga A.;

- faptul că Onica Vl. n-a comis infracțiunea incriminată, s-a confirmat chiar prin depozițiile părții vătămate Baldîga A. și a martorului Borodin Iv., care se contrazic între ele;

- partea vătămată Baldîga A. în cadrul urmăririi penale și în instanța de judecată a depus mărturii contradictorii, declarând că i-a împrumutat lui Onica Vl. 325 000 lei, indicând că i-a transmis banii anume în lei, dintre care 200 000 lei i-a transmis în biroul său, situat pe str. Muncești, iar 125 000 lei i-a transmis în aceeași zi, în biroul lui Onica Vl., când acesta a semnat dispoziția de încasare din numele lui și din numele contabilei;

- în procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea infracțiunii, scris personal de Baldîga A., acesta a făcut mențiune că toată suma i-a transmis-o lui Onica Vl. în biroul său de serviciu, situat pe str. Muncești, din mun. Chișinău la 19.04.2012. (f.d. 8);

- în cadrul confruntării cu Onica Vl., Baldîga A. a refuzat să numească numele de familie a persoanei de la care, chipurile, a împrumutat 300 000 lei și să declare ce venit lunar are;

- conform pct. 4 al contractului de , din 19.04.2012, reiese că Baldîga A. urma să transmită banii timp de două zile din data semnării, adică după 19.04.2012 (f.d.18-19);

- la urmărirea penală, Borodin Iv. a declarat că banii îi păstra în lei, iar organului de urmărire penală nu-i poate prezenta recipisa scrisă de Baldîga A., deoarece a rămas la Moscova. Ulterior această recipisă este ridicată de organul de urmărire penală de la Baldîga A.;

- Organul de urmărire penală nu a respectat cerințele art. 254 Cod de procedură penală. Nu a întreprins în acest sens nici o acțiune de urmărire penală

care să confirme sau să dezmință afirmațiile inculpatului că nu a primit de la Baldîga A. suma de 325 000 lei, nu a demonstrat, avea sau nu, real, Baldîga A. sau martorul Borodin Iv. această sumă de bani și nu au stabilit ce venituri au înregistrat ei în ultimii ani;

6.1. Acuzatorul a depus referință asupra recursului declarat, considerînd că urmează a fi respins ca inadmisibil, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

7. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia, în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres în art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului. Or, art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărîrile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit textului recursului, recurentul invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel pct. 6), 8) alin. (1) art.427 Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel atunci cînd: pct. 6) hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; pct. 8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii.*

Instanța de recurs este în drept să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci cînd se constată comiterea unei erori de drept, dar va ține seama de starea de fapt, deja constatată, prin hotărîrea judecătorească devenită definitivă.

Însă, Colegiul penal constată că, recursul declarat nu cuprinde o anumită motivare ori argumentare din punct de vedere al temeiurilor invocate.

Din conținutul recursului rezultă că avocatul Marandici N. invocă dezacordul cu aprecierea probelor și a vinovăției stabilite lui Onica Vl. în comiterea escrocheriei.

Analizînd decizia recurată, Colegiul penal conchide că la cercetarea cauzei, instanța de apel a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 26, 27, 99-101 Cod procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele administrate

de părți, le-a verificat minuțios, le-a dat o apreciere justă, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblul, din punct de vedere al coroborării lor, întemeiat a dedus concluzia că acțiunile inculpatului Onica Vl., întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată conține răspuns la toate motivele invocate.

În cazul dat, instanța de apel, la examinarea apelurilor declarate, a respectat cerințele art. 414-417 Cod de procedură penală, a verificat și a apreciat conținutul probelor și valoarea lor probatorie, cu expunerea analizei desfășurate și minuțioasă a acestora în textul deciziei adoptate.

Analizînd probele descrise în *pct. 5. al prezentei decizii* și expuse în decizia instanței de apel din 17.04.2015, Colegiul penal conchide că instanța de apel a concluzionat corect că vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod Penal, este pe deplin dovedită.

Colegiul ține să remarce că, Curtea de Apel a respins întemeiat afirmația inculpatului și avocatului acestuia precum că în acțiunile lui Onica Vl. lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate, iar între inculpat și partea vătămată ar existat relații civile.

În acest context instanța de recurs menționează că în acțiunile ce i se incriminează lui Onica Vl., se regăsesc elementele *laturii obiective* a componenței infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal și anume escrocheria, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune sau abuz de încredere în proporții deosebit de mari.

Abuzul de încredere are la bază relațiile interpersonale stabilite între făptuitor și victimă, care la rîndul lor au în suport - relații de prietenie, de serviciu, de afaceri etc., care, cunoscînd o anumită evoluție și avînd amprenta încrederii, sunt exploatare cu rea-credință de potențialul escroc la realizarea rezoluției infracționale.

Analizînd acțiunile inculpatului, Colegiul conchide că acesta, acționînd după un plan bine determinat, exploatănd rapoartele de încredere care s-au stabilit între el și victimă, prin intermediul înșelăciunii, l-a determinat pe Baldîga A. să-i transmită benevol suma de 325 000 lei.

Prin *înșelăciune* în sensul art. 190 Cod penal, se înțelege - *dezinformarea conștientă a victimei, care constă în prezentarea vădit falsă a realității*.

Totodată, Colegiul penal menționează că potrivit teoriei dreptului penal, *indicele escrocheriei este transmiterea benevolă infractorului de către victimă a bunurilor, săvîrșite prin înșelăciune sau abuz de încredere*.

Analizînd natura raporturilor juridice între inculpat și partea vătămată, este evident că acestea poartă un caracter penal. Astfel, momentul transmiterii sumei de 325 000 lei a fost confirmat prin contractul de împrumut din 19.04.2012, semnat de Baldîga A., pe de o parte, și Onica Vl., pe de altă parte. În acest contract au fost descrise și condițiile restituirii bunurilor de către Onica Vl. (f.d. 18,19 vol. I). Conform concluziei expertizei în domeniul grafoscopiei, Nr. 3739, din 30.07.2013, semnătura manuscrisă din rubrica "ЗАЕМИЩИК" din contractul de la 19.04.2012 și semnătura din rubrica "Contabil Șef" de pe dispoziția de încasare, Nr. 3 din 19.04.2012, sunt executate de către inculpatul Onica Vl., (f.d. 137,138 vol. I).

Astfel, este cert faptul că banii au fost transmiși de Baldîga A. și primiți de către Onica Vl., care ulterior nu i-a transmis, după cum a promis, în casa întreprinderii S.R.L. „Medgaz-Service” și nici nu i-a restituit proprietarului în conformitate cu obligațiunile contractului.

Totodată, probele expuse supra confirmă și intenția directă cu scop de profit a inculpatului, prin ce a și fost realizată *latura subiectivă* a escrocheriei.

În speță, acțiunile inculpatului au depășit limitele cadrului civil, trecînd în sfera penalului. Chiar dacă, inițial între părți au existat niște acorduri civile, ca urmare a comportamentului viclean al inculpatului, care după ce a primit banii a avut intenția să se eschiveze de la onorarea acestora și să nu-i restituie părții vătămate suma primită, asemenea acord întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie.

Delimitarea escrocheriei, de încălcarea normelor de drept civil, urmează a fi percepută corect, luînd în considerație două aspecte de maximă importanță, și

anume: atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunului, și disponibilitatea efectivă a acestuia de ași executa angajamentele.

Limita între un acord civil și o componentă de infracțiune este *latura subiectivă*, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin abuz de încredere și înșelăciune.

Lipsa intenției infracționale la momentul intrării în raporturi juridice civile nu presupune excluderea posibilității trecerii pe parcurs a raporturilor civile în sfera penalului.

Cu referire la argumentele apărării, precum că în cadrul confruntărilor dintre inculpat și partea vătămată, ultima a refuzat să numească numele de familie a persoanei de la care a împrumutat suma de 300 000 lei, dacă a fost întocmită în acest sens o recipisă și să declare ce venit lunar are. Colegiul penal menționează că, în cazul încheierii unui *contract de împrumut*, nu sunt oportune întocmirea unor recipise, ori investigarea circumstanțelor de unde creditorul adună suma necesară transmiterii.

Colegiul penal respinge, ca fiind nefondate, pretențiile apărării referitoare la nerespectarea de către Organul de urmărire penală a prevederilor art. 254 Cod de procedură penal, deoarece acestea urmau a fi înaintate nemijlocit la faza urmăririi penale. Or, la dosar nu este anexat vreo cerere sau demers care ar confirma pretențiile părții apărării în acest sens.

Potrivit art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În ce privește criticele formulate de recurent, enunțate la *pct. 6 al prezentei decizii*, prin care se susține că Onica VI. nu se face vinovat de săvârșirea infracțiunii incriminate, acestea au format obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel și cărora instanța de apel le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată în decizia adoptată, soluție pe care instanța de recurs o susține pe deplin și, avînd în vedere și faptul că verificînd decizia atacată în raport și cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, în sensul că nu se identifică existența și a altor motive care analizate din oficiu să ducă la casare, urmează a se constata că recursul declarat de avocat în numele inculpatului este vădit neîntemeiat.

La fel, Colegiul penal menționează că din textul recursurilor, se evidențiază că recurentul își motivează recursul și prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, or, motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală, astfel,

criticile formulate de apărare nu sunt motivate sub aspectul casării hotărârii recurate ca, fiind ilegală.

Generalizînd cele menționate mai sus, Colegiul conchide că temeiurile de drept prevăzute la 6), 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, invocate de recurent în textul recursului, nu sunt prezente în speță, or instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, nefiind admisă o anumită eroare gravă de fapt, care ar fi afectat soluția instanței, iar în acțiunile inculpatului se regăsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate, totodată, fapta acestuia a fost încadrată corect în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că argumentele invocate de recurent nu au suport probatoriu și contravin probelor administrate.

Prezența circumstanțelor nominalizate, permit instanței de recurs să concluzioneze asupra inadmisibilității recursului declarat, pe motiv că acesta este vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Marandici Nicolae în numele inculpatului Onica Vladimir, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2015, în cauza penală în privința lui **Onica Vladimir Valeriu**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 13 noiembrie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti